

PELEGRINAĠĠ DJOĠESAN FL-ART IMQADDSA

L-Arcisqof Pawl Cremona OP mexxa grupp ta' 168 pellegrin fl-Art Imqaddsa mit-30 Lta' Marzu sas-7 ta' April. Il-pellegrinaġġ ġie organizzat minn P. Twanny Chircop OFM, Kummissarju għall-Art Imqaddsa f'Malta. Għalih ġew mistednin ukoll it-tliet Ministri Provinċjali Franġiskani, P. Pawl Galea OFM, P. Samuel Chetcuti OFMConv, u P. Joe Alessandro OFMCap. Il-pellegrini kienu maqsumin f'erba' gruppi, immexxijin mill-animaturi-gwidi Franġiskani P. Ġwann Abela, P. Twanny Chircop, P. Marcello Ghirlando u

P. Noel Muscat. Ix-xoghol loġistiku ta' organizzazzjoni sar minn Tonio Farrugia. Il-pellegrinaġġ ġie ffilmjat minn Fr. Louis Mallia MSSP, Direttur taċ-Ċentru Animazzjoni Missjunarja (CAM) u Provinċjal tas-Soċjetà Missjunarja ta' San Pawl, li ġentilment ipprova r-ritratti tifikira tal-pellegrinaġġ li qeghdin noffru f'din ir-rivista.

Il-pellegrinaġġ beda t-Tnejn 31 ta' Marzu f'Nazaret. Wara li l-gruppi żaru l-kumpless tal-Bażilika ta' l-Annunċjazzjoni, fl-10 am l-Arcisqof ippresieda l-Quddiesa fil-Bażilika superjuri ta' Nazaret. Waqt l-omelija-katekezi tiegħu l-Arcisqof tkellem dwar il-valur ta' l-umanità ta' Kristu, li permezz tagħha aħna wkoll nifhmu kif l-umanità tagħna għandha vokazzjoni divina, għax isseħibna ma' l-istess misteru ta' l-imhabba ta' Alla. Tkellem dwar il-fidi u l-ubbidjenza ta' Marija, li f'Nazaret laqgħet il-Kelma fil-ġuf tagħha. Wara nofs in-nhar il-pellegrini żaru l-Għolja tat-Tabor, u s-santwarju tat-Trasfigurazzjoni tal-Mulej, u mbaġhad marru Haifa, jżuru s-santwarju tal-Verġni Marija tal-Karmelu.

It-Tlieta 1 ta' April kienet ġurnata ddedikata għas-santwarji fuq l-Għadira tal-Galilija. Il-ġurnata bdiet b'Quddiesa fis-santwarju-memorjal ta' San Pietru f'Kafarnahum. Fl-omelija l-Arcisqof tkellem fuq ir-rwol ta' Pietru u s-sens tal-Knisja, u dwar il-fatt li hu impossibbli li wieħed jgħid li jaf lil Kristu jekk ma jilqax ix-xhieda tal-Kelma tiegħu li giet trasmessa lilna fil-komunità tal-Knisja matul is-sekli sa minn żmien l-apostli. Wara l-Quddiesa l-pellegrini żaru l-fdalijiet arkeoloġiċi ta' Kafarnahum, inkluża d-dar ta' Pietru u s-Sinagoga, u komplew iżuru s-santwarji tal-primat ta' Pietru u tat-tkattir tal-ħobż f'Tabgha, u s-santwarju tal-Beatitudni.

Quddiesa fil-Bażilika ta' l-Annunċjazzjoni

P. Marcello jispjega fuq l-Għolja tat-Tabor

L-Arcisqof fil-memorjal ta' S. Pietru - Kafarnahum

Imbagħad qasmu l-Ghadira tal-Galilija biex ifakkru l-ġrajjet evanġeliċi li fihom Ġesù kien jaqsam din l-għadira. Wara waqfa għall-ikel fil-kibbutz ta' Ein Gev, il-pellegrini komplew triqthom lejn iċ-ċentru battesimali ta' Yardenit, fejn marru jgeddu l-weghdiet tal-magħmudija fix-xmara Ġordan. Il-gurnata intemmet biż-żjara fis-santwarju ta' l-ewwel miraklu ta' Ġesù f'Kana, fejn il-koppji miżżewġa ġedded il-weghdiet taż-żwieġ tagħhom.

L-Erbgħa 2 ta' April il-gruppi telqu minn Nazaret fi triqthom lejn il-Lhudija, billi niżlu mit-triq tal-wied tax-xmara Ġordan. Wara waqfa quddiem il-muntanja tal-Kwarantena (il-post tat-tentazzjonijiet ta' Ġesù) u l-belt ta' Ġeriko, il-pellegrini marru lejn il-Baħar il-Mejjet, fejn setgħu jinżlu jgħumu f'dan il-baħar mielaħ fl-aktar post baxx fuq il-krosta tad-dinja (412 metri taht il-livell tal-baħar). Wara l-ikel fil-kibbutz ta' Qalya huma żaru l-fdalijiet arkeoloġiċi ta' Qumran, fejn instabu r-rotoli tal-Baħar il-Mejjet u l-fdalijiet tal-monasteru ta' l-Esseni (1947). Imbagħad komplew triqthom mid-deżert tal-Lhudija lejn Betanja, fejn l-Arcisqof iċċelebra l-Quddiesa fis-santwarju ta' Marta, Marija u Lazzru. Fl-omelija l-Arcisqof tkellem dwar il-ħbiberija ta' dawn l-aħwa ma' Ġesù, dwar is-sens ta' mhabba u akkoljenza li jikkarakterizza s-sejha kristjana u l-fidi fil-qawmien mill-imwiet tal-Mulej, li tiegħu l-qawmien ta' Lazzru kien sinjal. Filgħaxija mbagħad il-pellegrini daħlu fil-belt ta' Betlehem, fejn għadew il-lejl. Il-Ħamis 3 ta' April filgħodu kmieni l-Arcisqof iċċelebra l-Quddiesa mat-tliet Ministri Provinciċjali fuq l-altar tal-maxtura fil-Grotta tan-Natività f'Betlehem. Fit-8 am imbagħad iċċelebra l-Quddiesa lill-pellegrini fil-knisja Franġiskana ta' Santa Katerina,

Fuq l-Ghadira tal-Galilija

Tigdid tal-Magħmudija - Xmara Ġordan

Quddiesa fuq l-altar tal-maxtura - Betlehem

li tmiss mal-Bażilika tan-Natività. Fl-omelija l-Arċisqof tkellem dwar il-misteru ta' l-inkarnazzjoni u d-dinjità tal-bniedem fil-persuna umana ta' Kristu li twieled fil-faqar ta' Betlehem. Wara l-Quddiesa l-pellegrini żaru l-Bażilika u l-Grotta tan-Natività, kif ukoll is-santwarju tal-Grotta tal-Ħalib u l-knisja tat-"Theotokos". Wara l-ikel marru jżuru s-santwarju ta' l-Għalqa tar-Ragħajja f'Beit Sahour, biex imbagħad telqu minn Betlehem lejn Ġerusalemm. Fis-6 pm il-pellegrini niżlu quddiem il-Bażilika tal-Qabar ta' Kristu għall-mument kulminanti tal-pellegrinaġġ, jiġifieri d-dahla solenni (ingress) ta' l-Arċisqof fil-Bażilika.

L-Arċisqof, il-Ministri Provinċjali u l-pellegrini ġew milqugħin fil-bieb tal-Bażilika mis-superjur tal-komunità Franġiskana tas-Sepulkru, P. Vittorio Bosello. Waqt il-kant tat-"Te Deum" l-Arċisqof dahal quddiem l-Edikola tal-Qabar ta' Kristu, fejn sar diskors ta' merħba minn P. Noel Muscat, Diskriet Kustodjali, f'isem il-patri Kustodju ta' l-Art Imqaddsa. L-Arċisqof u l-pellegrini mbagħad dahlu jitolbu fuq il-qabar ta' Kristu.

Il-Ġimgħa 4 ta' April filgħodu kien iddedikat liż-żjara tas-santwarji fuq l-Għolja taż-Żebbuġ. Il-pellegrini żaru s-santwarju ta' Betfaġe, minn fejn il-Mulej beda l-mixxa tiegħu lejn il-Belt Qaddisa nhar Ħadd il-Palm. Imbagħad telgħu fuq il-quċċata ta' l-Għolja taż-Żebbuġ, biex żaru s-santwarju ta' Tluġh is-sema, bl-Edikola li llum tinsab f'żona ta' "waqf" Musulman, imma li hi miftuħa għall-insara. Komplex iż-żjara tagħhom fis-santwarju tal-Missierna (Eleona), fil-kripta li fiha l-Mulej għallem lill-appostli jitolbu. Komplex neżlin fis-santwarju tad-Dominus Flevit, fejn kellhom panorama u spjegazzjoni tal-Belt il-Qaddisa ta' Ġerusalemm. Fil-qiegh tal-wied taċ-Cedron żaru l-Għar ta' l-Appostli u

Quddiesa fil-Bażilika tan-Natività

Dahla solenni ta' l-Arċisqof fil-Bażilika tal-Qabar

Dahla solenni ta' l-Arċisqof fil-Bażilika tal-Qabar

l-Qabar tal-Verġni Marija. Il-mixja intemmet fil-Bażilika ta' l-Agunija fil-Ġetsemani, fejn waqt il-Quddiesa l-Arcisqof tkellem dwar is-sens tat-tbatija kristjana u dwar l-umiltà ta' Kristu fl-ubbidjenza tiegħu għar-rieda tal-Missier sal-mewt tas-salib. Wara nofs in-nhar il-pellegrini żaru ż-żewġ santwarji ta' Għajn Karem, dak ta' San Ġwann Battista u dak tal-Visitazzjoni tal-Verġni Marija. Filgħaxija, mbagħad, il-pellegrini reġgħu niżlu fil-Bażilika tal-Ġetsemani, fejn l-Arcisqof mexxa siegħa adorazzjoni quddiem il-blata ta' l-agunija ta' Ġesù.

Is-Sibt 5 ta' April filgħodu kmieni l-Arcisqof ippresieda l-Quddiesa konventwali quddiem l-Edikola tal-Qabar ta' Kristu, li għaliha hadu sehem il-pellegrini kollha. Din kienet il-Quddiesa l-aktar solenni, bil-kant gregorjan tal-Franġiskani u d-daqq ta' l-orgni tal-Bażilika mill-organista kustodjali P. Armando Pierucci OFM. L-omelija ta' l-Arcisqof kienet katekezi dwar it-tifsira kristjana tar-risurrezzjoni. L-Arcisqof sahaq dwar il-fatt li s-salib ma kienx it-tmiem tal-missjoni ta' Kristu fid-dinja, imma li kien il-qawmien mill-imwiet li fetaħ lilna lkoll il-possibilità li nitwieldu mill-ġdid fix-xbieha ta' Kristu glorjuż. Wara l-Quddiesa l-pellegrini kellhom żjara ggwidata tal-kumpless tal-Bażilika tal-Qabar ta' Kristu u tal-Kalvarju. Fid-9.30 am l-Arcisqof, akkumpanjat mill-Kummissarju P. Twanny Chircop, għamel żjara ta' kortesija lill-Patrijarka Latin ta' Ġerusalem, Mons. Michel Sabbah. Il-pellegrini mbagħad komplew iżuru l-kumpless ta' Sant'Anna, bil-knisja kruċjata u l-menqgħa ta' Betzata, is-santwarji tal-Flagellazzjoni u Kundanna fil-kumpless ta' li "Studium Biblicum Franciscanum", u l-Via Dolorosa bid-diversi stazzjonijiet tal-"Via Crucis". Wara nofsinhar

L-Arcisqof fil-Bażilika tal-Qabar ta' Kristu

Tigdid tal-Magħmudija - Xmara Ġordan

Quddiesa fl-Edikola tal-Qabar ta' Kristu

il-pellegrini żaru l-Gholja ta' Sijon. Huma marru l-ewwel fiċ-Ċenaklu, fejn ingħataw tagħrif dwar il-Kustodja Franġiskana ta' l-Art Imqaddsa, li twieldet eżattament fiċ-Ċenaklu fl-1335, meta dan inxtara mir-re Roberto d'Anjou ta' Napoli u martu Sancia de Maiorca, u ngħata lill-Franġiskani, li fl-1342 il-Papa Klement VI hatarhom "Kustodji" tal-Postijiet Qaddisa f'isem il-Knisja Kattolika. Wara li żaru u talbu fis-santwarju tad-Dormizzjoni tal-Verġni Marija, maġenb iċ-Ċenaklu, l-pellegrini marru jaraw il-Ħajt tal-Punent, fejn il-Lhud imorru jitolbu. Huma setgħu jaraw lil-Lhud jitolbu waqt ix-"Shabbat" tagħhom. Fil-5.30 pm l-Arċisqof u l-pellegrini marru fil-kunvent Franġiskan ta' San Salvatur, fejn kellhom laqgħa mal-Vigarju Kustodjali ta' l-Art Imqaddsa P. Artemio Vitores OFM. Fi tmiem il-laqgħa P. Twanny offra lil P. Artemio offerta ta' €2000 għall-proġetti ta' karità tal-Kustodja ta' l-Art Imqaddsa. P. Artemio rregala lill-Arċisqof u lill-Provinċjali bi ktieb kommemorattiv taż-żjara tal-Papa Ġwanni Pawlu II fl-Art Imqaddsa fis-sena 2000. Il-Ħadd 6 ta' April filgħodu l-pellegrini marru jżuru s-santwarju tal-Manifestazzjoni tal-Mulej Ġesù Irxuxtata f'Ghemmaws el-Qubeibeh. L-Arċisqof iċċelebra l-Quddiesa li fiha għamel omelija-katekeżi dwar it-tema ta' l-akklamazzjoni ewkaristika wara l-konsagrazzjoni: "Inħabbru l-mewt tiegħek, Mulej; inxandru bilferh il-qawmien tiegħek; nistennewk sa ma tiġi fil-glorja". L-Arċisqof qal li, nhar Ħamis ix-Xirka, Kristu waqqaf l-Ewkaristija bħala tifkira tal-passjoni tiegħu. F'Ghemmaws Kristu wera lilu nnifsu lid-dixxipli fil-qsim tal-hobż bħala l-Mulej irxuxtata. Fil-Quddiesa tal-Ħadd Ġesù għadu juri lilu nnifsu lill-Knisja li tingabar għall-

P. Artemio u l-Arċisqof f'San Salvatur

Il-Pellegrini fil-Kunvent Franġiskan, San Salvatur

Il-Pellegrini fil-Kunvent Franġiskan, San Salvatur

qsim tal-hobż bhall-ewwel insara ta' Ġerusalem, fl-istennija tat-tieni miġja tiegħu fil-glorja. Fi tmiem il-Quddiesa P. Twanny irringrazzja lill-Arcisqof tal-presenza u t-tagħlim tiegħu pastorali waqt il-pellegrinaġġ. Ir-rikonoxxenza tal-pellegrini dehret spontanja għax l-Arcisqof ingħatatlu “standing ovation” twila hafna minn dawk kollha li kienu preżenti. P. Twanny irringrazzja lill-Provinċjali, lil kull min ha sehem, u lil dawk li għenuh fl-organizzazzjoni tal-pellegrinaġġ, u offra rigal tal-madreperla lill-Arcisqof. Wara nofs in-nhar il-pellegrini kellhom hin liberu, imma l-Arcisqof u l-Provinċjali kienu impenjati f'laqgħa mar-religjużi Maltin kollha li jaħdmu fl-Art Imqaddsa għand is-Sorijiet Franġiskani tal-Qalb ta' Ġesù fil-kunvent ta' San Salvatur. L-Arcisqof baqa' impressjonat bil-ħidma tar-religjużi irġiel u nisa. Fost is-sorijiet preżenti hemm min ilu jgħix fl-Art Imqaddsa sa mill-1945. Filgħaxija, imbagħad, l-Arcisqof, il-Provinċjali u l-animaturi-gwidi kienu mistiedna għall-ikel mal-komunità Franġiskana tal-kunvent ta' San Salvatur, fejn l-Arcisqof gie milqugħ mill-Patri Kustodju ta' l-Art Imqaddsa, P. Pierbattista Pizzaballa OFM. Il-pellegrinaġġ djoċesan intemm it-Tnejn 7 ta' April, meta l-Arcisqof u l-pellegrini waslu lura Malta. It-Tlieta 8 ta' April, l-Arcisqof, akkumpanjat minn P. Twanny, għamel konferenza stampa li fiha tkellem dwar l-esperjenza spiritwali tal-pellegrinaġġ u dwar il-ħidma li jwettqu l-Franġiskani fl-Art Imqaddsa. Hu ttamat li fil-gejjieni jiġi organizzat pellegrinaġġ ieħor lejn l-Art Imqaddsa fuq skala djoċesana, din id-darba għaż-żgħażgħ.

Noel Muscat OFM

Fit-toroq ta' Ġerusalem

Ringrazzjament lill-Arcisqof tal-presenza...

... u t-tagħlim pastorali waqt il-pellegrinaġġ